

IMMIBEL

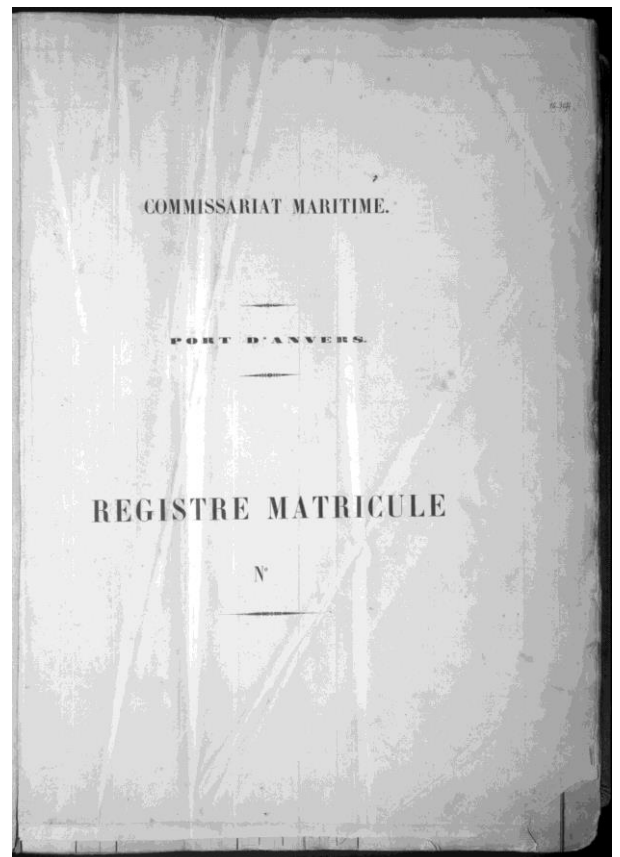
Uitgesloten of verwelkomd? Clusters van buitenlandse inwijkelingen in België, 1840-1890

DUUR
15/12/2014 - 15/03/2019

BUDGET
896.930 €

PROJECT BESCHRIJVING

Dit project beoogt een onderzoek naar de schaal en aard van socio-culturele ontmoetingen en confrontaties die voortvloeiden uit internationale migratie naar België tussen ca. 1840 en 1890. Dit gebeurt op basis van een cross- en interdisciplinaire analyse en valorisatie van een reeks uitzonderlijk rijke maar onderbenutte archiefreeksen van het federale historisch erfgoed. Gesitueerd op de kruising tussen migratiegeschiedenis, maritieme geschiedenis en de geschiedenis van wetenschap en technologie en van sociaal beleid, gebruikt dit onderzoeksproject deze uitzonderlijke bronnen om de kenmerken van internationale migratiestromen naar België in kaart te brengen en inzicht te verwerven in hun gevarieerde interacties met de ontvangende samenleving. De focus ligt op een bijzondere periode in de Europese en Belgische geschiedenis, die gekarakteriseerd werd door stijgende mobiliteit en toenemende economische integratie, maar ook getuige was van de opkomst van de 'moderne' natiestaat, waarin het onderscheid op basis van nationaliteit steeds belangrijker werd. Dit project beoogt (1) de schaal, chronologie en profielen van buitenlandse migratie naar 19de-eeuws België in kaart te brengen, en (2) de politieke, economische, sociale en culturele dimensies van interacties tussen buitenlanders en verschillende lagen van de Belgische samenleving te onderzoeken. De onderliggende veronderstelling is dat toenemende internationale *mobilité* en *circulatie* – eerder dan eenmalige *migratie* – een grote invloed had op de economische, politieke, culturele en sociale geschiedenis van 19de-eeuws Europa in het algemeen, en België in het bijzonder. De onderzoeksresultaten van dit project zullen daarom niet alleen bijdragen tot een beter inzicht in de 'nationale' geschiedenis van België, maar zullen ook een belangrijke bijdrage leveren tot verscheidene internationale debatten binnen de migratiegeschiedenis, onder meer over de aard van een zogenaamde 'mobility transition' (Lucassen & Lucassen 2009), de interacties tussen overheidsbeleid en migratiepatronen (Noiriel 1998; Rosental 2011), de rol van kettingmigratie en migratienetwerken (Wegge 1998; Lesger et al. 2002), de internationale dimensies van de 'kenniseconomie' (Black 2013), en de lange-termijn integratie van internationale arbeidsmarkten (Hatton & Williamson 2006).

In het verlengde van recente conceptuele innovaties in het veld van migratiestudies en migratiegeschiedenis, beoogt dit project de integratie van drie analyseniveaus: het zogenaamde 'macro'- (structurele voorwaarden), 'meso'- (sociale netwerken en instituties) en 'micro'-niveau (individuele en huishoudelijke kenmerken). Elk niveau heeft betrekking op andere onderzoeksvragen en vereist specifieke onderzoeksmethoden, van geaggregeerde statistische analyse over levensloop- en netwerkanalyse tot kwalitatieve analyse van individuele biografieën.

IMMIBEL

Terwijl een aantal geaggregeerde analyses kan worden uitgevoerd voor het geheel van de buitenlanders geregistreerd in de bronnen, zal meer diepgaande kwalitatieve analyse op het meso- en micro- niveau zich concentreren op drie specifieke subgroepen, die illustratief zijn voor de grote sociale variatie in buitenlandse migratie en hun interacties met de Belgische samenleving: (1) uitgewezen buitenlanders, i.e. 'ongewenste' migranten die in interactie traden met een repressief overheidsbeleid; (2) matrozen, werkzaam in een van de meest geïnternationaliseerde arbeidsmarktsegmenten; en (3) wetenschappers, technici, academici en andere 'kennisactoren', die bijdroegen tot de verspreiding van nieuwe ideeën en technologieën in het kader van België's tweede industriële revolutie.

Dit project is enkel uitvoerbaar dankzij het bestaan van een aantal archiefreeksen die deel uitmaken van het federaal historisch erfgoed van het Algemeen Rijksarchief, waaronder de meer dan 150.000 individuele vreemdelingendossiers in de "eerste reeks" van de *Sûreté Publique* (1840-1890), c. 40.000 registraties in de maritieme monsterrollen, c. 13.000 koninklijke uitwijzingsbesluiten, c. 2.700 individuele aanvraagdossiers voor het statuut van *domicilié*, en c. 4.800 naturalisatie-aanvragen tijdens dezelfde periode. Door een optimaal gebruik van de mogelijkheden van 'digitale geschiedenis' en *record linkage* gecombineerd met statistische, GIS, levensloop-, netwerk- en kwantitatieve analyse, ligt de grote sterkte van de gehanteerde methode in de mogelijkheden om geaggregeerde kwantitatieve analyse met diepgaande kwalitatieve analyse te combineren, cross-sectionele analyse met longitudinale analyse te combineren, en diachrone met ruimtelijke vergelijkingen te combineren. Door de resulterende databases te integreren in de zoekmachine en website van het Algemeen Rijksarchief (www.arch.be), wordt de toegang tot deze archiefreeksen ten zeerste verbeterd voor zowel het brede publiek als verder wetenschappelijk onderzoek.

Het onderzoek zal resulteren in een on-line database, twee doctoraten die als monografieën zullen worden gepubliceerd, tien papers of posterpresentaties op wetenschappelijke conferenties, tien artikels in internationale peer-reviewed tijdschriften, drie artikels in nationale peer-reviewed tijdschriften, en de organisatie van publiekslezingen en een afsluitende workshop gericht op het bredere publiek.

The image shows a historical document, likely a migration or registration record, with multiple columns and rows of text. The document is divided into several sections, each with a heading in French. The headings include: 'NOMS, PRENOMS ET SURNOMS', 'DATE ET LIEU', 'DÉSIGNATION DES NOMS', 'NOM', 'DATE ET LIEU', 'DATE DE L'ARRIVÉE', and 'REMARQUES GÉNÉRALES'. The text is handwritten and appears to be a list of individuals with their names, dates, and locations. The document is aged and has some staining.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Anne WINTER
Vrije Universiteit Brussel (VUB)
Vakgroep Geschiedenis
anne.winter@vub.ac.be

Partners

Kenneth BERTRAMS
Université Libre de Bruxelles (ULB)
Département d'Histoire
kbertram@ulb.ac.be

Hilde GREEFS
Universiteit Antwerpen (UA)
Département Geschiedenis
hilde.greefs@uantwerpen.be

Bart WILLEMS
Algemeen Rijksarchief en het Rijksarchief in de provincieën (ARA)
Rijksarchief te Antwerpen
bart.willems@arch.be